

УДК 796.078(035)

І. М. КОВАЛЬОВ,

здобувач

Харківського національного університету внутрішніх справ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СФЕРИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

Визначено основні проблеми інформаційного забезпечення сфери фізичної культури і спорту. Як наслідок, запропоновано шляхи вирішення деяких з них та окреслено перспективні напрямки подальших наукових досліджень.

Ключові слова: інформація, інформаційне забезпечення, фізична культура, спорт, фізична підготовка.

Система інформації у сфері фізичної культури і спорту формується під впливом багатьох чинників. Її розвиток відбувається синхронно із розвитком спортивної та юридичної науки та практики, а розвиток інформаційних технологій дозволяє виробити принципово нові підходи до вирішення поставлених проблем, зокрема вдосконалення системи інформації галузі, оперування інформаційними процесами, створення єдиного спортивного інформаційного простору, а відтак ринку спортивної інформації та вироблення спільних методик її використання і поширення; налагодження інформаційної взаємодії інформаційних посередників з метою задоволення потреб в інформації фахівців сфери фізичної культури і спорту, в тому числі щодо забезпечення фізичної підготовки у правоохоронних органах.

Проблеми розвитку інформаційної сфери постійно перебувають у центрі уваги вчених та практиків. Свої способи вирішення окремих аспектів у даній сфері розробляли В. Г. Афанасьєв, Н. В. Вдовінова, М. М. Зварич, І. Б. Коліушко, О. В. Курінний, О. О. Попова, В. І. Тимошук, О. Г. Циганов.

Окремим питанням правового регулювання фізичної культури і спорту присвятили свою увагу такі вчені, як: І. В. Арістова, О. В. Джафарова, В. Г. Кононович, О. А. Моргунов, Н. В. Суханова, Ю. М. Репкіна, Н. Г. Ярова та деякі інші.

Єдине спеціальне дослідження у межах фахової наукової статті, що присвячено інформаційному забезпеченню поряд із ресурсним забезпеченням галузі фізичної культури і спорту, у 2010 р. здійснено І. Л. Гасюк [1].

Отже, відсутність достатнього обсягу наукових праць, де комплексно досліджувались питання інформаційного забезпечення сфери фізичної культури і спорту в цілому (з позицій

системного підходу), а також постійний розвиток суспільних відносин у напрямі їх інформатизації обумовили вибір теми даного дослідження.

Таким чином, метою роботи є комплексне дослідження сучасного стану і тенденцій розвитку інформаційного забезпечення сфери фізичної культури і спорту, а також вироблення пропозицій щодо його покращення.

Система вітчизняної наукової інформації сфери фізичної культури і спорту започаткована лише 1988 р. [2, с. 13].

Зі зміною суспільної формації на пострадянському просторі відбулися кардинальні зміни у підході до спортивної науки та інформації. Зникло централізоване книгорозповсюдження та розподіл, система обов'язкового галузевого примірника, система попереднього замовлення інформаційних джерел на основі тематичних планів видавництва, планове поповнення фондів профільних вищих навчальних закладів за рахунок бюджетних призначень, стабільне їх фінансування, обмін інформаційними матеріалами, взаємозв'язок між вищими навчальними закладами.

Поза межами України залишилися основні утримувачі та надавачі галузевої інформації – Державний центральний інститут фізичної культури і спорту та Всесоюзний науково-дослідний інститут фізичної культури, видавництво «Фізкультура і спорт», інші галузеві видавництва, внаслідок чого вітчизняна сфера фізичної культури і спорту втратила звичний канал надходження сучасних фахових видань із загальних основ теорії та методики фізичного виховання, теорії та методики спортивної підготовки, безплатні інформаційні видання: збірники наукових праць, матеріали і тези конференцій, нормативні акти, постанови тощо [3, с. 158].

Наразі загальні питання інформаційного забезпечення фізичної культури та спорту регламентовано Законом України «Про фізичну

культуру і спорт» [4]. Так, згідно зі ст. 46 зазначеного нормативно-правового акта органи державної влади та органи місцевого самоврядування сприяють пропагуванню розвитку фізичної культури і спорту з метою зміцнення здоров'я, формування здорового способу життя, фізичного загартування та духовного зростання людини.

Засоби масової інформації, зокрема державні, здійснюють популяризацію оздоровчого значення фізичної культури, напрямів спорту, досягнень спортсменів України на міжнародних спортивних змаганнях тощо.

Міністерство молоді та спорту України відповідно до закону забезпечує збирання адміністративних даних і проведення статистичних спостережень з метою одержання інформації про сферу фізичної культури і спорту.

До головних завдань статистичних спостережень у сфері фізичної культури і спорту законом віднесено:

- збирання, розроблення, узагальнення та всебічний аналіз статистичної інформації щодо подій у сфері фізичної культури і спорту;

- розроблення і впровадження статистичної методології, що базується на результатах наукових досліджень, міжнародних стандартах та рекомендаціях;

- забезпечення достовірності, об'єктивності, оперативності, стабільності та цілісності статистичної інформації;

- забезпечення доступності, гласності та відкритості зведених статистичних даних у межах законодавства.

Разом із тим до інформаційного забезпечення сфери можна було віднести також спортивну журналістику. До 90-х років минулого сторіччя існувала радянська система підготовки таких фахівців. На жаль, сьогодні в Україні жоден із вищих навчальних закладів, де є факультети журналістики, не готує фахівців для потреб сфери фізичної культури і спорту. Усе це призвело до сповільнення інформаційної діяльності в країні та зниження якості інформаційного забезпечення у сфері фізичної культури і спорту.

Як наслідок, науковці, студенти, професорсько-викладацький склад навчальних закладів, тренери України опинилися у ситуації, коли основну частину інформаційних ресурсів становили підручники та навчальні посібники 20–30-річної давнини. Щоби покращити ситуацію, у 1994 р. при Національному університеті фізичного виховання і спорту України було створено спеціалізоване видавництво «Олімпійська

література», яке визначило пріоритетом своєї діяльності друк навчальних підручників, навчальних посібників, наукових видань, довідників, науково-популярної літератури, що мали відрізнятися високим науково-теоретичним рівнем, високою якістю поліграфії та відповідати світовим стандартам за змістом і повнотою викладеного навчального та наукового матеріалу [5].

Сучасна галузева інформаційна система сформована на основі масивів навчальної інформації шляхом цілеспрямованого накопичення вітчизняної наукової інформації, фахово обґрунтованого відбору найкращих сучасних наукових видань, створення такої, що відповідає потребам сьогодення, системи інформаційного забезпечення навчально-освітнього процесу та надання необхідної інформації для наукових досліджень. Інформаційне спортивне середовище являє собою систему процесів, в основі яких накопичення та організація інформаційних ресурсів. Систему галузевого інформаційного простору, який об'єднує вищі навчальні заклади фізичного виховання і спорту, великою мірою визначає процес формування інформації, від якого залежить її тематико-типологічна структура і повнота забезпечення навчальних дисциплін. Це у свою чергу визначає конкретні способи накопичення та джерела отримання інформаційних ресурсів. Головним критерієм інформаційного процесу накопичення видань є система її формування та розвиток.

В умовах впровадження сучасних інформаційних технологій змінюється технологічна основа функціонування системи наукової спортивної інформації. Поширення електронних носіїв відкриває нові можливості для роботи з нею. Дедалі більш популярними стають електронні журнали як сучасна форма подання результатів актуальних, галузевих досліджень. Виникають і розвиваються нові форми отримання та розповсюдження інформації [6, с. 263].

Відсутність добре організованої системи інформаційного електронного забезпечення наукових досліджень відбивається на якості й термінах виконання науково-дослідних робіт. Вихід із ситуації полягає у реалізації проекту єдиного спортивного інформаційного простору.

Проте створення єдиного спортивного інформаційного простору – процес надзвичайно складний, адже рівень організаційно-технічної бази є низьким. Відсутність в інформаційних посередників фізкультурного профілю (бібліотек) комп'ютерів, мережі, ліцензованого програмного забезпечення, доступу до мережі Інтернет тощо сповільнює процес надання інформації в

електронній формі. Вищі навчальні заклади фізичного виховання і спорту, які володіють левовою часткою інформації галузі, не мають власної системи автоматизації інформаційних процесів, яка забезпечувала б створення електронного каталогу та доступ до нього, формування тематичних баз даних, відомостей про наявні примірники інформаційних джерел та електронні копії та дозволила б організувати відкритий доступ до електронної інформації у читальних залах [7, с. 8]. Сьогодні жоден із профільних вищих навчальних закладів не може надати всього спектру сучасної електронної інформації з об'єктивних причин: по-перше, через відсутність узгодженості між самими закладами в питанні створення єдиного інформаційного середовища та інформаційного забезпечення, а по-друге, через інформаційний вакуум, відсутність обов'язкових примірників галузевих інформаційних видань, відсутність єдиної бази даних тем дисертаційних досліджень галузі, відсутність надходжень авторефератів дисертацій, збірників наукових праць, міжнародних конгресів, періодики, яку видають навчальні заклади, у т. ч. в електронному вигляді тощо.

Для вирішення названих проблем необхідно визначити стратегію об'єднання зусиль вищих навчальних закладів фізичної культури і спорту для створення корпоративної галузевої інформаційної системи. Така система передбачає визначення основних теоретичних засад, організаційних і технологічних механізмів використання електронної інформації для створення галузевого електронного інформаційного продукту. Такий електронний інформаційний продукт має формуватися на єдиному програмному забезпеченні (для всіх вищих навчальних закладів), на основі уніфікованих правил тематичного упорядкування накопичених масивів інформації та за допомогою узгоджених методик аналітико-синтетичного опрацювання інформації і надання онлайн-доступу.

Список використаної літератури

1. Гасюк І. Л. Інформаційно-ресурсне забезпечення галузі «Фізична культура і спорт»: сучасний стан і тенденції розвитку / І. Л. Гасюк // Теорія та практика державного управління. – 2010. – № 3 (30). – С. 3–15.
2. Олійник М. О. Організаційно-управлінська діяльність у системі управлінні і комітетів з питань фізичної культури і спорту : [навч. посіб.] / М. О. Олійник. – Х. : МАУП, 2000. – 80 с.
3. Андрющенко О. А. Вивчення інформаційних потреб як чинник створення системи бібліотечно-інформаційного забезпечення фізичної культури і спорту / О. А. Андрющенко // Вісник ХДАК. – 2002. – Вип. 9. – С. 156–167.
4. Про фізичну культуру і спорт : закон України від 24 груд. 1993 р. № 3808-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 14. – Ст. 80.
5. Андрющенко А. А. Создание отраслевой информационно-библиотечной системы в сфере физической культуры и спорта в Украине / А. А. Андрющенко // Библиотечное образование и практика: поиски взаимопонимания : материалы 7-ой междунар. науч. конф. (г. Москва, 24–25 апр. 2002 г.). – М. : Междунар. акад. информатизации, 2002. – С. 147–148.

Окрім того, доступ до електронних ресурсів має передбачати перегляд, роздрукування та копіювання повної версії інформаційних джерел: статей, книжок, навчальної, наукової, спортивної літератури. Особливістю створення єдиної корпоративної інформаційної системи галузевої інформації має стати поєднання різних форм її представлення, що дозволить досягти високого рівня використання. Реалізація вищевикладеного дозволить із високою ймовірністю прогнозувати, що такий електронний інформаційний продукт з підключенням його до Інтернету значно поліпшить доступ фахівців галузі до сучасної, актуальної, інформації, створить умови для необмеженого її використання.

Підсумовуючи викладене, слід зазначити, що інформаційне забезпечення сфери фізичної культури та спорту щодо підвищення якості та ефективності надання послуг в цій сфері має будуватись відповідно до зазначених нижче вимог:

- здійснювати фільтрацію інформації;
- забезпечити доступність інформації для всіх споживачів;
- забезпечити її достовірність і оперативність;
- забезпечити централізоване, державне накопичення та поширення інформації (обов'язкове централізоване розповсюдження інформаційних видань);
- створити єдину галузеву інформаційну систему по вертикалі структурних підрозділів з фізичної культури і спорту органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування;
- забезпечити розвиток інформаційної системи сфери фізичної культури і спорту за рахунок бюджетних призначень.

У свою чергу вирішення окреслених нами проблем та дотримання відповідних вимог має стати базою для належного інформаційного забезпечення фізичної підготовки у правоохоронних органах, що становить перспективний напрям подальших наукових пошуків.

6. Андрющенко О. А. Організація Національної інформаційної структури з фізичної культури і спорту в глобальній мережі Інтернет / О. А. Андрющенко // Духовна культура в інформаційному суспільстві : матеріали міжнар. наук-теорет. конф. (м. Харків, 24–25 січ. 2002 р.). – Х. : Харк. держ. акад. культури, 2002. – С. 263–265.

7. Мальона С. Б. Організаційно-правові аспекти функціонування фізичної культури і спорту / Світлана Мальона // Молода спортивна наука України. – 2006. – Вип. 10. – Т. 3. – С. 6–10.

Надійшла до редколегії 15.03.2013

КОВАЛЕВ И. Н. АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ИНФОРМАЦИОННОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ СФЕРЫ ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ И СПОРТА И ПУТИ ИХ ПРЕОДОЛЕНИЯ

Определены основные проблемы информационного обеспечения сферы физической культуры и спорта. Как следствие, предложены пути решения некоторых из них и очерчены перспективные направления дальнейших научных исследований.

Ключевые слова: информация, информационное обеспечение, физическая культура, спорт, физическая подготовка.

KOVALYOV I. ACTUAL PROBLEMS OF INFORMATION FIELD OF PHYSICAL CULTURE AND SPORT AND THE WAYS OF IT'S OVERCOMING

In this article the author defines the actual problems of information field of physical culture and sport. As a result, the author proposes solutions to some of them and outlines promising directions for further researching.

Key words: information, information security, physical culture, sports, physical training.

УДК 342.951.713

В. Т. КОМЗЮК,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри публічного права

Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького

ФУНКЦІОНАЛЬНО-ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА МИТНИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ

Здійснено комплексне дослідження організаційної структури митних органів, сформульовано пропозиції щодо її удосконалення та приведення у відповідність до міжнародно-правових норм і вимог.

Ключові слова: організаційна структура, митні органи, спеціалізовані митні установи, Міністерство доходів і зборів України.

Розвиток митної справи зумовив значне зростання ролі митних органів у зовнішньоекономічній діяльності держави. Для виконання покладених на митні органи завдань та функцій, здійснення митної діяльності вони мають досить розгалужену систему органів, що становлять відповідну систему. Сучасна митна система повинна відповідати умовам виникнення і розвитку нових суспільних відносин у митній діяльності, швидко адаптуватися до реалій сучасного життя, ефективно поєднувати у своїй діяльності засоби адміністративно-правового впливу та реагування. Ефективність митної системи України в цілому залежить від ефективності роботи кожного митного органу окремо та їх ефективної спільної взаємодії.

Метою даної наукової статті є з'ясування сутності організаційної структури митних органів, визначення взаємозв'язку між її структурними елементами, приведення структури митних органів у відповідність до міжнародно-правових вимог та внесення пропозицій щодо удосконалення їх діяльності. На виконання поставленої мети у статті планується вирішити такі основні завдання: розглянути поняття «організаційна структура митних органів», розкрити та охарактеризувати діяльність новоствореного Міністерства доходів та зборів України, його територіальних органів.

Питання управління митною службою України, її місця та ролі в системі державних органів були предметом наукового пошуку